

آبونه شرائطی : هریر ایچون
سنه لکی (۲۷۵) آلتی آیلنی
(۱۵۰) ممالک اجنبیه ایچون
سنه لکی ۳۲۵ غروشد.

نسخه سی ۵ غروشد .
ایکی نسخه برآراده
(۱۰) غروشد
سنه لکی ۵۲ عدد .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خواننده

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدلهین
یازیلر اعاده اولنماز .

والله یهدی من یشاءالی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

تذکره

آدره من تبدیلنده آریجه
۵ غروش کوندربلیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
مره نوسروسی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسلرینک
فرانسزجه یازلسی رجا اولنور .

یاده کوندردلیکی زمان نهیه
داثر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

نماز لری مستنادر . بونک ده متعدد سبیلری وارد در که باشلیجه لرندن
بری خطبه ده امام طرفدن سرد ایدیلرک موعظه لری و مختلف شئون
و حادثات اوزرینه ویریلرک ایضا حاقی هر کسک دیکلیه بیلمسی در .
نته کم علیه الصلاة والسلام اقدمزله خلیفه لری و بو خلیفه لریک والیرلی
بو صورتله حرکت ایدردی . دیکری ده مسلمانلرک بری بریلر اختلاط
و معارفه لری تأمین ایتکدر .

جمعه نمازنده اماملق اصل اولان خلیفه نکدر . اوندن سوکره ایسه
بو وظیفه یی بالفعل ، یا خود عرفاً تودیع ایتدیکی کیمسه لرکدر ؛ مملکتک
هر طرفنده کی والیر کی که بونلر خلقه بالذات نماز قیلدر لر . مع مافیه
ارباب صلاح و استقامتدن اولق شرطیلر باشقه لری کندی برلرینه امام
نصب ایتک حقیقه ده حائزدر لر .

جمعه امامتک امیر المؤمنین عائد اولماسنده بر طاقم علوی حکمتلر وار ؛
اولا خلیفه متفرق بر حالده باشایان مسلمان جماعتلری آره سنده
وحدت اسلامی یی تمثیل ایتمش اولور .

ثانیاً ناسه خطبه ایرادیلر خلقک کچمش و کچمکده اولان شئون
و مصالح متنوعه سی شرح ایدرکن عامه مسلمینه قارشلی حرکاتک حسابی
ویرن مسئول بر آدمک و ضمیمته بولونور . جمعه خطبه لری دیکله یی
آحاد ایچنده منبر اوزرنده کی خلیفه لری مناقشه یه چکن له قادیار کیمسه لر
کورولمشدی . عمر بن الخطاب ایله باشقه لرینک زماننده بوکی حادثه لریک
وقوعی چوقدر .

ثالثاً امیر المؤمنین عامه مسلمینه امامتیه کندیلرینه کوسر مش اولیور که
رب العالمین قارشلی خشوع و خضوعه طالانلرک اک اوکنده کندیسی
بولونیور ، ازلر کی اوده اللهدن قورقوبور ؛ ازلر کی اوده اللهه
عرض انقیاد جمله سنک حضورنده کی اعتراف ایدیور که : بویوک آنجاق
اللهدر ؛ عزت اللهدن باشقه سک دکدر . سوکره جماعتدن اول
عظمت الهی قارشیشنده سجده یه قاپانیور . وینه جماعتک اوکنده
اللهک و ردیک قدرتک ماغدا سندن تبری ایدیور .

ایشته امیر المؤمنینی جمعه نمازلرنده امامتیه مکلف طوتمقدن دین
الامک قصدا ایتدیکی حکم و اسرار بونلردر . ذاتاً خلیفه یه امام المسلمین
دیلمسی ده بوندن ایلری کلیور .

فلسفه دین

متفکرین علمای اسلامیهدن الماللی حدی افندی حضرتلری طرفندن نشر
اولونان (تحلیلی تاریخ فلسفه : مطالب و مذاهب - مابعدالطبیعه و فلسفه الهیه)
عنوانلی اثرک مقدمه سندن :

شیمدی بر فکر انصاف و حقانیت ایله فلسفه نک تعقیب ایتدیکی
سیر تاریخی کوزدن کچیریلیرسه کورولور که مبحث دینده فلسفه نک

جداً واصل اوله بیلدیکی غایه وحدانیت الهیه یی تثبیتدن باشقه برشی
اولیور . دیمک اولیور که ادیان سائر ایچنده دایما غریب قالمش اولان
فلسفه اسلامیته آرادینقی بوله جقدر . اکر آوروپا فلاسفه متأخرینک
منسوب بولندقلری اقوامک دینلری دین اسلام اولسه ایش ، غرب
فلسفه حاضره سی بسبتون باشقه بررنک حقیقتله میدان چیقاییه جکمش .
ایشته بوکون عهد اسلامه دوشن الکینوک وظائفدن بریسی ده بونقطه یی
استکمال ایدم بیلمکدر . متأخریندن براییکی فیلسوفک نصرانیتیه تماسی
کورویور . فقط بوتلمک نه قدر غریطینی اولدینقی فهم ایتکده هیچ
مشکلاته تصادف ایتیه جکدر . کرچه بوتون قرون وسطایی املا ایدن
برفلسفه نصرانیت وارددر . عدمدن خلق عقیده سنده اصل ماهیت
دینیه یه تماس ایدن بوفلسفه کرک بونده وکرک دلایل وجود الهی
بخلرنده اسلامه مشابه و نمائش اولقلر برابر حقیقت الهیه بخنده عقائد
نصرانیتدن هیچ بریشلی اثباته یا ناشیمدینی کی بونده ده وحدانیت
الهیه یه منجر اولمقدن باشقه برشی یا پیور . تثلیث و سائر کی عقائد
موجوده خرسینییه بر موقع فلسفی و رد میور . علم ، توحید منحصراً
اولیور . تثلیث ایسه مخالف عقل بر عقیده قالیور ، عقل ، وحدتی
آ کلار ، تثلیثی آ کلایه ماز ، دنیلیور . حالبوکه حقیقتده عقل تثلیثی
آ کلایه میور دکل ، تناقض بولررق ابطال ایدیور . یوقه عقل بوراده
اصولاً قبول ایدم بیلدیکی و فقط احاطه ادراک ایله مدیکی بعض حقیقتلر
کی قصوری اعتراف ایدوب قالیور . تجاوزی وضعیه کچه بیلور .
حال حاضرده غرب فلسفه اولاسی مبحث الوهیتده یک جدی بر طرفه
کیرمش ، وحدانیتده شبهه سی قالمش و آنجق حقیقت الهیه مسئله
استوایدیکمز نقطه معرفت اوزرنده اوغراشیمقده بولونمشدر . بوراده
وحدت وجود ، ویا اله متعال نظریه لری قارشو قارشویه موقع بجه
قونیور . بوایکسی آراسنده مناقشه دوام ایدیور .

بوراده شونی قید ایتمین کچمه حکم که وحدانیت الهیه اطرافنده
بوغاییه ابرمش اولان آوروپا فلسفه سنده هنوز بر مبحث نبوت
آجیله نامشدر . علم النفسک تثبیت ایتدیکی بعض واقعات روحیه طولانیسه
اولسون فلسفه غربیه ده بر مبحث روحی و نبوت بولنه مامسی هنوز
بیوک برقصاندر . مبحث نبوت علم عقائد ادیان مخصوصدر ، دنیلمسون ؛
علم عقائد ادیان مبحث الوهیتک تعلیقیه مبحث نبوتک تعلقی آراسنده
اسالی هیچ بر فرق یوقدر .

بونلرک هر ایکسی ده صلاحیت عقلیه و فلسفیه ایله جای بجه
قونیایر . بناء علیه ابن سینا ک کرک شفا سنده وکرک اشارانده بایدینی
کی نبوت ممکنیدر ؟ ممکن ایسه واقعه میدر ؟ - وؤلارینی وضع ایدرک
وواقعات نفسیه و روحیه یی کوزدن کچریرک نبوت و ولایت مطالبی
دخی مطالب فلسفیه میانشده حل ایتک لازمدر . چونکه نبوت بر
واقعه در ، واقعه دین بوکا متفرعدر .

اوروپا فلسفه دینیه ایله دین فلسفی تفریق ایتک ایسته یورسه بو، نصرانیته طبیعتدن منبعث بر فکر در . چونکه نصرانیت حاضرده، فلسفه دینیه نیک مبدئی آنجق جهل مطلق اوله بیلور . ایقان فلسفی انکار ایدیلوب لا ادریه مفرطه مذهبی التزام ایدلمدکجه نصرانیته مدافعه قابل اولور . بوکا بناء هامیلتون مدرسه سی قانت انتقادیه سندن بونقطه ده استفاده ایتک ایسته مش علمی اساسندن بیقوب دین نصرانی جهل مطلق اوزرینه بناء ایدرک مدافعه یه قیام ایله مشدر . مع فیه استوارت میل ، دینک جهل مطلقه ابتناسنده کی محاذیری اراهه ایتشدر . نصرانیت علمه استاد ایدم من ، فلسفه ده جهل مطلقه بنا قیانه مازسه فلسفه دینیه ایله دین فلسفی آراسنده تفاوت یک طبیعی اولمازی؟ حال بوکه دین اسلامده عقیده اساس اعتباریله علمی قیمتی حائر اولق لازم کلیر . عقلک بوراده هیچ اولمازسه اثبات امکان کی بر وظیفه مهمه سی واردر . حق زده عقیده تقلیدیه جای نزاع اولمشدر . کرچه فلسفه نیک مبحث معرفتده مسالک فلسفیه وکلامیه اسلامک بوکونکی تلقی فلسفی به کوره دوغمتیک یعنی ایقانیه اولسی متفق علیه دکلدر . فلاسفه ومعتزله کی ایقانی اولانلر وارسه ده اشاعره وماتریدیه کی من وجه حسابانی ومن وجه ایقانی اولانلرده واردر . چونکه بونلر اساس اعتباریله مسالک تدریسدن یورومش وداویدیهوم حسابیه سینه قریب برحسبانیته فلسفیه ده و اوندن زیاده ایقانه متمایل برمرتبه متوسطه ده قرار قیلمشدر . بونلرک اساسلرینه کوره ایقان وعلم بشر ، ضروری دکل ، عایددر . ایقان ، واقعی برقیق حائر اوله بیلوب وجوب عقلی وضرورت منطقیه یی متضمن دکلدر . تصدیقات علمیه قانتک آسرتوریک دیدیکی قضایای واقعیه ومطلقه عامه در . چونکه مبدأ مطلق فاعل مختاردر . وجوبلر هب جهت عملیه دن منبعثدر ، وقوعاندن ، وقوعانک استمرار واطرادى دینک اولان عایدیدن ، حاصلی سنت التبه دن کلیر . بن اشاعره وماتریدیه نیک مبحث معرفتده ایجاب عقلی یی انکار وعادیتی تثبیت ایللرندن اوله اکلا یورم که علم بشرده ضرورت مطلقه منطقیه یوقدر . بوضرورتلر ، هب ضرورت بشرط الوصف دنیان قسمه راجع اولور . بونک منشأیه ده هر علمده مبدأ اولک بر مقدمه ضمیمه اوله قی ملحوظ اولسی در . مبدأ اول فاعل بالایجاب اوله ایدی ایقان وعلم ضرورت ذاتیه مطلقه اولوردی . مبدأ اول فاعل مختار اولنجه بو ایقان بر ایقان فعلی وواقعیدن عبارت قالیر ، بناء علیه تجربه قیمتی تجاوز ایدم من . فلاسفه اسلامک ایجاب ، متکلمینک اختیاره قائل اولسی ده بونی مؤیددر . کورولورکه بو ایکی نظریه نیک ایکسی ده هم قیمت فلسفیه یی وهم قیمت دینیه یی حائر در . ده ازیاده فلسفه دینیه صایلمسی لازم کلن فلسفه متکلمین بوکون مسالک فنون صاییلان مسالک تدریب و تجربه ایله ده اچوق علاقه دار

اوله ق فلسفه حاضرده ماسدر ، صکره هر ایکی مذهب فلسفه حاضرده داخلدر . شو حالده فلسفه دینیه ایله دین فلسفی بزه نظراً دین ایله فلسفه آراسنده بر تقابل وتنازع کلی دکل ، ایکی فلسفه آراسنده کی فرق مسالک دیمکدر .

بو فرق اولسه اولسه نبوتک فلسفیه قبول وعدم قبولی نقطه سندن باشلایه بیلر جکدر . عجبا نبوت بر مطلوب فلسفی تشکیل ایدم جک بر واقعه دکلدر ؟ الوهیت بر مطلوب فلسفی اولنجه نبوت نه یه اوله ماسون ؟ بوکون علم النفس ، منطق ، اخلاق ، مابعد الطبیعی کی بتون شعبات فلسفه ده مبادی اولای معرفت ، هر حالده روحک شهادت وجدانیه سینه ارجاع اولنقددر . بداهت اولیه استناد ایدن ایقانیون روحک حدس وبداهته بر قیمت عینییه ویردک ایقانی بوکا ، بوداهته استناد ایتدیرمش و بونسر تجربه نیک بیلر قابل اولمدیغی سوبلکده بولمشدر . بوکا کوره مبنای معرفت روحک اولی اولان قوه بداهتیه اشیا نیک بالذات اولان تبیین وجودیسی آراسنده کی اتحادده در . او حالده وجدان اولی ، یالکز نفسی دکل ، عینی قیمتی ده حائر در . بوکا مقابل ارباب تدبیب بوداهته یالکز نفسی بر قیمت عطف ایتکله برابر تجربه واستقرای : حس ایتدیکمی حس ایدیورم ، مسلمه وجدانیه سینه استناد ایتدیرمشدر ؟ بو صورتده اتقان عینی بوشهادت وجداندن ایلری کچه یور . صکره مغنیون اعیانی روحه ارجاع ایدیور وایقان عینی ایقان نفسی ایله توحید ایدیور . او حالده کرک ایقانیونک دیدیکی کی عقل علمده هم قابل وهم فاعل بر حالده بولونسون وکرک تدریبونک دیدیکی کبر فاعل محض صایلسون ، هر حالده علمک قوت وضعف وجدان ایله بر علاقه مطلقه سی بولندیقی ناقابل انکار اولور . وایقان وحسابانک مبدئی وجدانلرک قوت وضعفدن عبارت بولندیغنده شبهه قلیور . ذکارک ، عقللرک ، فکرلرک قوت وضعفده ، شدت وسرعتده تفاوتلری کی وجدانلرک قوت وضعفده تفاوتلری دخی تماماً بر حالت اکتسابیه دکل ، اساساً بر موهبه خلقت اولدیقی نظر اعتباره آتیر سه خلقتک بعض وجدانلر حقیقت ایله یک بیوک بر مناسبت قویه بخش ایتدیکمی انکار ایتک ایچون هیچ بر سبب قالماز . ایشه بو وجدان فلسفه اسلامیه ده قوه قدسیه تعبیر ایدیلن قوتدرکه بونک مرتبه علیاسنه قدرت اعجازی حائر اولان وجدان نبوتی قویق یک موافق اولور . کنبوی مرحوم میر آداب حاشیه سنده قوه قدسیه یی قوه حدسیه نیک بر مرتبه کالی عد ایله مش وقوه حدسیه نیک فطری و بالتجربه اکتسابی جهلری ده ایضاح ایله مشدر . ابن سینانک یابدیغی کی بونی علم النفس تجربینک بعض حادثاتیه تأیید واثبات دخی قابلددر . قلب وروع دخی تسمیه اولنان

اسلامك روح علمي وادبي

۶

عام طب و فن جراحته اسلام ديارنده اك يوكسك درجات انكشافه نائل اولمشدى . كرجه اسكى يونانيلرده عام طب ايله مشغول اولمشلر ايسهده مسلمانلر بو علمى انكشاف ايتديرمك خصوصى سنده سلفلرينك قطع ايتديكرى مراحل كرده يراقشله و بو علمى عصر حاضر ك دياتيرنه قريپ ايتمشلردر . مسلمانلر ك بو شعبه علمده و علوم طبيعه ك انكشافده عصر لرجه دوام ايدن مساعيسى حقده بز بوراده آنجق كوچوك برفكر ويره يله جكز .

اسكندريه مكتبه منسوب (ديوسقوريدس) مواد طبيه ي تدقيق ايجون لايح اولان فكر ، شكل قيسىله مسلمانلر ك اثر ايجاديدر . كيميوى اجزاجيلنى مسلمانلر اختراع ايتش و اجزاخانه ، تسميه ايتديكمز مؤسسائك ايلك موجدلر اولمشلردر . اجزاجيلر ، حكومتك مراقبه سى آلتنده اجراى صنعت ايدرلردى . علاجلر ك ائمانى ميندى اجزاخانه لره حكومتلر يارديم ايدردي . اطبا و اجزاجيلر منتظم امتحانلردن كچرلر و الارينه بر رخصتنامه وريليردي . آنجق بو رخصتنامه لرى حامل اولانلر اجراى صنعت ماذون ايديلر . مسلمانلر هر شهرده (دارالشفا) تسميه اولوان بر ر خسته خانه كشاد ايتمشلردى . بو خسته خانه لر حكومتك حسانه ايشلردى . (ابن صبيعه) نك تراجم احوالنده اطباى اسلاميه نك اساميسى بر جلدى طولدير . (ابوبكر محمد بن زكريا الرازى) اونجى عصر ميلادينك مباديسنده اشتهار ايتمشدر . مومى اليه مسقط رأسى اولان (رى) شهرنده كى خسته خانه ك سر طبيى ايدى . متعافيا (جندشاور) ، و (بغداد) خسته خانه لرى سر طبيى لكفى ايفا ايتمشدر . مومى اليه ك چيچك خسته لنى و قيزامق حقنده رساله لرى بوتون دنيا او قوش و مستفيد اولمشدر . ابوبكر الرازى بر جوق كشفائى مينانده (غصمه) نى ، بوغازده صدا احداشه آلت اولان عصي كشف ايتمشدر . مشاراليه ۲۰۰ رساله طيه يازمش و بولردن رقىسى (۱۵۱۰) ده (وندك) . طبع ايدلمشدر . ابوبكر الرازى هجرنك ۳۱۱ نجى سنه سنده ميلادك ۹۲۳ نجى سنه سنده ارتحال ايتمشدر .

(ابو بكر الرازى) دن اللى سنه صوكره (على بن عباس) اشتهار ايتمشدى . مشاراليه بكرمى جلدن متشكل بر اثر طبي نشر ايدرك بو ارده علم طبيك نظريات ايله عملياساتى خلاصه ايتش و زيرى امير عضدالدوله به انحاق ايتمشدر . ۱۲۲۷ سنه ميلاديه سنده بو اثر لايحه به ترجمه ايدلمش ، ۱۵۲۳ ده (ليون) ده طبع اولومشدر . (على بن عباس) ، (ابقرط) ايله (جالينوس) ك بر جوق خطالرينى

بومبدنك اصلى هر نفسده آز چوق موجوددر . فقط اكثر احوالده اكثر روحلر ك تجليات وجدانيه لرى على الاطراد تجربه ايله تايد ايدمديكندن بونلر ك قيمتلر بديهيات ويا مسلمات نامى وريدكمز مبادى به منحصر قالمشدر . بناء عليه الهام وجدان على الاطلاق و عموم ايجون اسباب علمدن معدود اوله ميور . فقط عموم ايجون اطلاقيه قبول اولميان بوتجلىنك خواص ايجون بعض تجارب مطرده و شرائط معينه تحتنده تحققي قبول ايتكمده هيچ بر محذور فلسفى يوقدر . فلسفه اسلاميه ده كوسترلديكى وجهله بوكا دعوى ويا تحدى منضم اولور و تجارب واقعه اونك تحققي تايد ايدرك اعجازه مؤدى بولنورسه وحي ديدكمز بوقسمى الهامات عادية واسباب سازمك فوقنده بر مرتبه يقينه اصعاد ايتك يك طبيى اولور . ايشته فلسفه نك مبحث نبوتده تحرى ايدمچكى مسائل بولردن عبارتدر . غرب فلسفه حاضره نك خرستيانلق قارشوسنده بولمى و خرستيانلقده نبوت ايله الهيتك بر مرتبه تداخلده بولنديلمى وحقى بوتداخلك آباء دينيه به توسيع ايدلمى ، نبوتك تلقى اسلامى وجهله علمى وحقى صورتده موقع ايتش قونلمسه مانع اولمش ظن ايدرم . برده فيلسوفلر بوبابده ترده سوق ايدم بياجك بر مبدأ حسى واردركه اوده بويله برشى وارده بزده نيه اوليور ؟ سؤالنك متضمن بولندينى خودكاماقدن عبارتدر . حال بوكه بالاده عرض ايلديكم وجهله فطرتك بر موهبة عاليه سى اولان بو خصوصيتك اكتسابى اوله ميه جنى در خاطر ايديلنجه حقيقت اربابى ايجون بونك انكارندن متولد محروميت ده ا زياده شايان تأسف اوله جنى نمايان اولور . كنديمزده بولميان مزيترلر انكارمى ايدمچكز ؟ متدين اولق ايجون هممز انبياسى اولق اقتضا ايدر ؟ يارادير ، بيلير ، سور ، دردلرمزه درمان ویرر ديه عبوديت ايدمچكز بر اللهك مرضياتى فصل تعيين ايدوبده اوکا توفيق حرکت ايليه جكز ؟ هر كوكلرى آلدانان تسلى به دين قيمتى ويره جكز ؟ كنديمزده حریت آراركن خالقه مجبوريتى اسناء ايدمچكز ؟ حق پرست برديانته صاحب اولق وجدى بر عشق و ميه طاشيمق ايجون رضای حقى كوزتمك مكلفيتده دكلنى ؟

قوت كى قادين ويا اركك انسانه طاپانلر بيله طابدقلى انسانلر ك آرزولرينى ديكلمك واونى اجرا ايتك مجبوريتده دكليدر ؟ اوت اللهه عبوديت ايدم بيلمك ايجون اونك اوامرينى بروحى قطعى وادويه متفرع بر طريقت معرفت ايله تلقى ايتك احتياجنديز . ما-ام كه همزك صاحب وحي اولمديغنى كور وپورز ، احوالده نى به احتياجزى قبول ايدمچكز .

المالبي محمدى